

RĪGĀ

2020. gada 8. janvārī
Nr. 1-23/3_e

Datu valsts inspekcijai
paziņošanai e-adresē

Latvijas Darba devēju konfederācijai
lddk@lddk.lv

Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācijai
info@lafpa.lv

Informācijai:

Finanšu ministrijai
paziņošanai e-adresē

Latvijas Bankai
paziņošanai e-adresē

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai
paziņošanai e-adresē

Konkurences padomei
paziņošanai e-adresē

Par personas koda pieejamību maksājuma saņēmējam

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk - Asociācija) papildus citiem biedriem un asociētajiem biedriem apvieno 15 kredītiestādes, kuras nodrošina maksājumus to klientiem Latvijā un ārpus tās.

Maksājumiem *euro* valūtā (SEPA maksājumi) vienīgais obligātais identifikators ir konta numurs (IBAN), un šāda pieeja attiecībā uz minētajiem maksājumiem ir piemērojama vienādi arī uz citu valstu maksājumu pakalpojumu sniedzējiem. Nacionālā līmenī nedrīkst prasīt norādīt papildu informāciju maksājuma izpildei.

Aprakstītā pieeja skaidri izriet no Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma 98. panta, kura pirmā daļa paredz, ka maksājuma rīkojums tiek uzskatīts par pareizi izpildītu, ja tas izpildīts atbilstoši tajā norādītajam unikālajam identifikatoram. Ja maksājuma pakalpojuma izmantotājs ir norādījis kļūdainu identifikatoru, maksājumu pakalpojumu sniedzējs nav atbildīgs par maksājuma neizpildi vai kļūdainu izpildi.

Vienlaikus maksājumu veikšanā riski ir jāpārvalda atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumam. Minētā

likuma 44. panta pirmā daļa noteic, ka attiecīgā likuma mērķu īstenošanai kredītiestāde, maksājumu iestāde vai elektroniskās naudas iestāde pēc korespondentbankas vai citas maksājuma izpildē iesaistītās maksājumu iestādes vai elektroniskās naudas iestādes pieprasījuma sniedz tai savu klientu un to patieso labuma guvēju vai pilnvaroto personu identifikācijas un izpētes gaitā iegūto informāciju un dokumentus, kas attiecas uz darījumu, saistībā ar kuru maksājums tiek veikts.

Lai Latvijas ietvaros veiktajiem maksājumiem nodrošinātu kontroli un efektīvi pārvaldītu virkni risku (piemēram, noziedzīgi iegūtu līdzekļi legalizācijas, starptautisko finanšu sankciju u.tml.), kredītiestādes cita citai jau uzreiz kopā ar maksājumu nodod informāciju, pēc kuras maksājuma iesaistīta kredītiestāde automātiski var identificēt maksājuma ierosinātāju.

Tā kā tam ir skaidrs mērķis un tiesiskais pamats, proti, līdz ar maksājuma informāciju no vienas kredītiestādes uz citu nonāk arī informācija par maksātāja personas kodu. Kredītiestāžu vidū tiek apspriesta pareizākā rīcība, kā rīkoties tām kredītiestādēm, kuras saņēmušas maksājumu un tajā iekļauto informāciju, proti, vai tām būtu jādara šī informācija pieejama arī maksājuma saņēmējam, piemēram, tādām, kurām par to ir tiesiska (legitīma) interese.

Šādi maksājuma saņēmēji, kuriem ir tiesiska (legitīma) interese, ir juridiskas personas, kuras sniedz iedzīvotājiem nozīmīgus pakalpojumus. Tas ir būtiski, lai viņu norēķinu sistēmās identificētu maksātāju, ja nav norādīti citi dati, pēc kuriem veikt identifikāciju.

Papildus tam Ministru kabineta 2018. gada 3. jūlija noteikumu Nr. 392 "Kārtība, kādā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekts veic klienta neklātienas identifikāciju" 13.2. punkts paredz, ka atsevišķi likuma subjekti var identificēt klientu ar tādu identifikācijas maksājumu, kas ļauj saņemt no kredītiestādes vai maksājumu iestādes fiziskas personas identitāti apliecinošus datus, likuma subjekts iegūst pietiekamus datus, kas norādīti likumā, lai pārlicinātos par fiziskas personas identitāti un salīdzinātu ar datiem, ko klients ir sniedzis likuma subjektam. Vienlaikus šis normatīvais akts vai citi normatīvie akti neuzliek kredītiestādei par pienākumu šādus datus nodot attiecīgajam likuma subjektam, bet tikai ļauj tos izmantot, ja tādi tiktu nodoti.

Asociācija informē, ka tās biedru mērķis nav mainīt līdzšinējo praksi, bet rast pilnīgu tiesisko skaidrību par to, vai šādai praksei ir pietiekams pamats saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu. Ja šāds pamats nav saskatāms, un Asociācija to noskaidro atbilstoši "konsultē vispirms" principam, tad šāda prakse netiktu turpināta vai arī tiktu turpināta, izpildot kādus īpašus nosacījumus (piemēram, normatīvo aktu grozījumus).

Dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs jautājums par personas identifikācijas kodu, atbilstoši formai, kādai tas pastāv katrā no tām, tiek risināts citādi, tostarp, netiek izmantots vispār vai tiek prasīta klienta piekrišana. Tikai klienta piekrišana, pēc Asociācijas ieskatiem, tik komplicētu maksājuma un norēķinu sistēmu darbībai nebūtu pareizākais risinājums nedz tiesiskās noteiktības (piekrišanu var atsaukt jebkurā brīdī), nedz arī ieguldījumu tehnoloģijās dēļ.

Jāņem vērā, ka maksājumu sistēmās, kuras apstrādā vairāk nekā 600 000 kredīta pārvedumu dienā (jeb pārskaitījums no konta uz kontu), tostarp zibmaksājumus, nav iespējama katra maksājuma manuāla izvērtēšana; jebkuram risinājumam jābūt automatiskam un vienkāršam. Jebkādas izmaiņas kredītiestādēm prasīs laiku un resursus to ieviešanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, lūdzam vēstules adresātus - iestādes un organizācijas 2020. gada 17. janvārī plkst. 15.00 tikties Asociācijas telpās, Doma laukumā 8a-6, Rīgā, lai sanāksmē apspriestu vēstulē aprakstītās problēmas aktualitāti un iespējamus risinājumus.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

E. Pastars, edgars.pastars@financelatoia.eu